

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ

Кредити та кількість годин:	Очна: 3 ECTS; години: 26 лекційних, 18 практичних та 46 самостійної роботи; залік Заочна: 3 ECTS; години: 4 лекційних, 4 семінарських та 82 самостійна робота; залік

I. Опис навчальної дисципліни

Важливість та актуальність проблематики захисту прав людини ні в кого не викликає жодних сумнівів. Проте іноді трапляється так, що національних засобів захисту недостатньо для того, щоб забезпечувати і захищати права людини і громадянина. Відтак, особа буває змушена звернутися до регіональних та міжнародних механізмів захисту права. Україна ратифікувала Конвенцію 17 липня 1997 року (текст ратифіковано із заявами та застереженнями) і для нашої держави вона набула чинності 11 вересня того ж року. Тим самим Україна взяла зобов'язання привести своє законодавство до міжнародних стандартів, закріплених в Конвенції. Зокрема, цим має займатися Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. У 1999 році Парламентська асамблея Ради Європи порушила питання про можливе припинення членства України в РЄ через те, що країна не поспішала змінювати своє законодавство у сфері прав людини відповідно до прийнятих нею міжнародних пактів. У жовтні того ж року для вивчення ситуації в Україні приїхали представники РЄ, за результатами їхніх висновків застосування санкцій було відкладено. Страсбурзький суд протягом своєї піввікової діяльності із застосування Конвенції виробив низку принципів тлумачення її норм, які визначають основні засади, вихідні ідеї розуміння їхнього змісту. Ці принципи не тільки «співпрацюють» між собою, вони взаємодоповнюють один одного, що дає підставу вважати їх системою.

Аналіз здійснюваної Страсбурзьким судом інтерпретації норм Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод дає змогу виділити такі принципи тлумачення:

- принцип ефективного та динамічного тлумачення;
- принцип забезпечення правової визначеності (принцип дотримання прецеденту);
- принцип пропорційності та забезпечення рівноваги інтересів;
- принцип забезпечення певної свободи національного розсуду;
- принцип автономного тлумачення;
- врахування загальноновизнаних міжнародних стандартів і принципів міжнародного права;
- принцип забезпечення мінімальних гарантій прав і свобод людини.

Вивчення й дослідження цих принципів є важливим з точки зору підвищення ефективності та результативності правотлумачної діяльності як самого Європейського суду з прав людини, так і національних органів влади, які застосовують Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів комплексного уявлення про міжнародні стандарти прав людини та здатності використовувати їх у професійній діяльності. Основне завдання - з'ясувати, оцінити і критично осмислити зміст норм Європейської конвенції з прав та

основоположних свобод, інших міжнародно-правових актів у сфері захисту прав людини та практики їх застосування.

Досягнення мети передбачає як **завдання** освоєння таких загальних та спеціальних (фахових) освітніх компонентів (компетентностей):

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

СК4. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК5. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

III. Результати навчання

ПРН згідно з ОПП	Результати навчання за навчальною дисципліною
ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	уміти розв'язувати кейси порушень прав людини; уміти аналізувати справу і виділяти порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;
ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин	знати зміст і структуру Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод а також додаткових Протоколів до неї і норми вітчизняного законодавства, пов'язані із застосуванням Європейської системи захисту прав людини та інших міжнародних систем захисту прав людини;
ПРН 16. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності	знати практику застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, в тому числі у справах за скаргами, що подавалися проти України, основні проблеми доктрини і практики у сфері захисту прав людини, а також перспективу подальшого розвитку і удосконалення європейського та вітчизняного права у сфері захисту прав і основоположних свобод людини;
ПРН 25 Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки	готувати проект звернення до Європейського суду з прав людини

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
1	Загальні положення про права людини

2	<i>Захист прав людини в діяльності ООН</i>
3	<i>Регіональні системи захисту прав людини</i>
4	<i>Право на життя. Заборона нелюдського поводження. Право на свободу та особисту недоторканність</i>
5	<i>Право на повагу до приватного життя. Свобода думки, вираження поглядів, зібрань</i>
6	<i>Право на власність. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту. Відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини</i>
7	<i>Міжнародний захист прав окремих груп осіб</i>

